

Position Paper BZA

- Adoptie is (en moet zijn!) in het belang van het kind. De wens van aspirant adoptiefouders om een gezin te stichten is hieraan complementair. Zonder deze wens zou er voor die kinderen geen huis zijn, waar zij 24 uur per dag, 7 dagen per week, een leven lang veiligheid, liefde en geborgenheid kunnen ervaren.
- Wereldwijd zijn er miljoenen kinderen die baat hebben bij adoptie. Het aantal neemt naar verwachting van toe (toename Aids, minder mogelijkheid tot opvang in extended family). Het nog verder beperken van adoptie naar Nederland ontnemt nog meer kinderen een kans om te kunnen opgroeien en zich te kunnen ontwikkelen in een veilige en liefdevol gezin.
- Deelbemiddeling is een betrouwbaar en legaal alternatief dat aanzienlijk goedkoper kan zijn dan volledige bemiddeling. Het schept kansen voor kinderen daar waar vergunninghouders niet bij machte zijn (of niet bereid zijn) om nieuwe contacten te ontwikkelen. Deelbemiddeling is toegestaan volgens het Haags adoptieverdrag, mits gebruik wordt gemaakt van geaccrediteerde en bij het Haags adoptieverdrag aangemelde contacten..
- Vergunninghouders hebben ‘de facto’ monopolieposities waardoor te weinig kinderen een kans krijgen middels adoptie en aspirant adoptiefouders zich “slachtoffer” en afhankelijk voelen van die organisaties. Het organiseren van ‘concurrentie’ versterkt het zelfreinigend vermogen van vergunninghouders en leidt tot meer kansen voor kinderen om op te groeien in een gezin in Nederland.
- Het voorstel om in Nederland harde grenzen te stellen voor o.a. aantallen beginsel-toestemmingen en leeftijdsgrenzen wordt gebaseerd op onderbuikgevoelens, niet op feiten of wetenschappelijk onderzoek. Maatwerk is gepast en gangbaar in de landen om ons heen. Indien leeftijdsgrenzen gesteld gaan worden is het beter om grenzen te definiëren op de jongste partner om creatief gebruik van regels te voorkomen. Het verder aanscherpen van regels vergroot het risico op ongewensd gedrag (bijv. tijdelijk verhuizen naar buitenland, betaald draagmoederschap)
- Het zou goed zijn als het Ministerie van Justitie (de Centrale Autoriteit) zich meer richt op het nemen van de *inhoudelijke verantwoordelijkheid*, dus ondubbelzinnig kiest voor het welzijn van kinderen. Nu lijkt de belangrijkste insteek dat men “zich kan verantwoorden”, oftewel zich kan verschuilen achter regels en procedures. Het is te overwegen om het onderwerp adoptie te plaatsen bij het Ministerie van Jeugd & Gezin of Sociale Zaken, zoals bij veel andere landen het geval is. Hiermee gaat de aandacht van de procedure weer terug naar het welzijn van (individuele) kinderen voor wie adoptie het laatste redmiddel is.

Voor meer gedetailleerde feedback op rapport Kalsbeek, zie onderaan en de links:

<http://www.zelfdoenersinadoptie.nl/leden/files/2008-09-19-BZA-reaktie-Kalsbeek.pdf>
<http://www.aoo.nl/downloads/2008-09-16-AOO.pdf>

Voor suggesties over controle van adoptiecontacten zie o.a.:

http://www.zelfdoenersinadoptie.nl/leden/files/feedback_BZA_procedure_deelbemiddeling_webversie.pdf

Uitgangspunt: Adoptie in het belang van het kind

Adoptie is er in het belang van het kind: om een kind te kunnen laten opgroeien in een veilige, permanente en liefdevolle gezinsomgeving zodat het zich kan ontwikkelen tot een zelfstandig individu. Als dat niet in eigen land kan, dan is interlandelijke adoptie het beste alternatief. Aspirant adoptieouders zijn ouders die, om uiteenlopende redenen, deze kinderen kunnen, willen en mogen opnemen. Zonder hen zouden de kinderen die het zo hard nodig hebben, geen kans hebben op te groeien in een gezin.

Wereldwijd grote aantallen kinderen die belang hebben bij adoptie

Volgens het World Initiative for Orphans [WIO newsletter, december 2007] zijn er wereldwijd 150 Miljoen kinderen in tehuizen, waarvan ca. 14.1 Miljoen volledig wees [Mw. I. Hut in blad "Wereldkinderen" 2008]. Schattingen geven aan dat er in 2012 waarschijnlijk 250 Miljoen kinderen in een tehuis zullen leven. Veel van deze kinderen zouden geholpen zijn bij (interlandelijke) adoptie en er is nog veel werk te verzetten om hen in een gezin te kunnen laten opgroeien.

De maatregelen in Nederland om de instroom van aspirantadoptieouders in Nederland te beperken (beperkingen aantallen Beginsel Toestemmingen(BT), aanscherpen leeftijdsgrenzen, verder bureaucratiseren van procedures en regelgeving), dragen niet bij aan het creëren van kansen voor kinderen die het zo hard nodig hebben. Het aantal kinderen dat baat heeft bij adoptie neemt dus toe, niet af! Dat in Nederland de aantallen adopties teruglopen heeft meer te maken met het gebrekkig functioneren van het adoptiesysteem in Nederland. Nederland doet er beter aan om (interlandelijke) adoptie te stimuleren en te faciliteren.

Deelbemiddeling is betrouwbaar en schept mogelijkheden voor kinderen

In het rapport Kalsbeek wordt onterecht de term "independent adoptions", waarbij geen (deelbemiddelende) vergunninghouder is betrokken, gelijkgesteld aan deelbemiddeling. Verder wordt in het rapport Kalsbeek gesteld dat er bij deelbemiddeling sprake zou zijn van "onvoldoende controleerbaarheid", "mogelijke oneigenlijke geldstromen", en "mogelijkheid van contact tussen ouder en kind voorafgaand aan goedkeuring van het contact".

Recente incidenten in India (vergunninghouder Meiling) en China (Wereldkinderen, Meiling, Kind & Toekomst), Colombia (Hogar), Haïti (Flash) tonen overtuigend aan dat volledige bemiddeling kennelijk "onvoldoende controleerbaar" is en dat in sommige gevallen daadwerkelijk sprake is geweest van "oneigenlijke geldstromen".

Het afschaffen van deelbemiddeling zal dergelijke misstanden niet reduceren, en zeker ook andere misstanden (zoals in Sri Lanka, Baby Donna) niet voorkomen omdat het ook in die gevallen niet ging om deelbemiddeling.

Al jaren geeft de BZA, en geven ook andere adoptieouderorganisaties, suggesties om het toezicht op adoptie te verbeteren voor zowel volledige bemiddeling als voor deelbemiddeling. Wij realiseren ons terdege het belang van zorgvuldigheid, maar ook dat geen enkel systeem 100% zekerheid kan bieden. Uiteindelijk gaat het om het belang van het adoptabele kind om te kunnen opgroeien in een gezin.

Het doorschieten in bureaucratie en regelzucht en het afschaffen van deelbemiddeling zal er toe leiden dat veel kinderen niet meer in een gezin in Nederland kunnen opgroeien.

Verder zij opgemerkt dat deelbemiddeling wel degelijk mogelijk in landen die ratificatie het Haags verdrag geratificeerd hebben, mits er gebruik gemaakt wordt van geaccrediteerde en bij de Haagse Conventie aangemelde contacten.

Op dit moment lopen er naar weten van de BZA in ca. 15 landen trajecten om nieuwe deelbemiddelingscontacten te ontwikkelen. In sommige van die landen zijn er duizenden (!) kinderen die in aanmerking komen voor interlandelijke adoptie. Sommigen van die contacten zullen, net als in het verleden, al dan niet vrijwillig worden overgedragen aan vergunninghouders om door hen geëxploiteerd te worden als kanaal voor volledige bemiddeling. Voor de 'kleinere' landen tonen vergunninghouders die gretigheid niet, terwijl ook die kinderen recht hebben op een thuis.

Vergunninghouders lijken adoptie eerder te frustreren dan te faciliteren

De vergunninghouders zijn vrijwel allen ontstaan uit/met contacten van deelbemiddelaars, al heette dat vroeger anders. Vergunninghouders hebben de afgelopen jaren weinig nieuwe contacten ontwikkeld om daarmee ook in die landen kinderen een toekomst te geven middels adoptie. Op dit moment claimen de vergunninghouders dat zij bezig zijn om (in totaal) in 16 landen nieuwe adoptiecontacten te ontwikkelen. De praktijk wijst uit dat het bij deze 16 "nieuwe" landen soms gaat om landen waarbij de vergunninghouder al 15 jaren voor dat land bemiddeld, soms al de bemiddelingsactiviteiten voor dat land gestopt heeft! In een ander geval claimt een vergunninghouder weliswaar (al jaren) een heel land als nieuw contact terwijl zij in dat land geen enkele activiteiten heeft ontplooid (Werelkinderen, Zambia). Ondanks het feitelijke gebrek aan inspanning in dat land probeert men ondertussen wel een andere vergunninghouder, die in dat zelfde land wél werkbare afspraken maakt, te verbieden om voor dat land een goed lopend adoptiecontact op te zetten. We zien andere voorbeelden waarbij de contactontwikkeling volledig stil staat. In sommige gevallen zien wij claims op contacten door een specifieke vergunninghouder, terwijl diezelfde contacten een voorkeur hebben om met andere vergunninghouders samen te werken.

Aan de andere kant zien wij dat zelfdoeners er, dankzij hun doorzettingsvermogen en initiatief, vaak wel in slagen om contactontwikkeling op een zorgvuldige wijze te doen.

De afspraken van vergunninghouders om elkaars landen claims te respecteren, (recent hernieuwd in o.a. het Kwaliteitskader), dragen niet bij aan het realiseren van nieuwe contacten waarmee meer kinderen in nood aan ouders geholpen kunnen worden. Sterker nog, soms lijkt het gevecht om de "claim op een land" belangrijker dan om kinderen in dat land een toekomst te bieden.

Door deze 'de facto' monopolieposities hebben vergunninghouders een dusdanige machtspositie dat veel ouders niet durven te klagen over de gedragingen van vergunninghouders omdat zij vrezen dat hetzij hun lopende adoptieprocedure, hetzij een volgende adoptieprocedure er door geschaad wordt.

Het zou dus beter zijn als er een zekere mate van concurrentie komt tussen vergunninghouders, en dat deelbemiddeling als alternatief blijft bestaan.

Onnodige beperkingen in Nederland ontnemen kinderen een kans op een toekomst

Nederland is zo ongeveer het enige land dat harde leeftijdsgrenzen hanteert voor aspirantadoptiefouders. De meeste landen om ons heen leveren maatwerk. De meeste

“zendende” landen hanteren geen of veel ruimere grenzen qua leeftijden van aspirant adoptieouders. Voor hen telt zwaarder dat een kind bij geschikte ouders in een gezinssituatie kan opgroeien. In Nederland hebben wij zeer veel geschikte wensouders die ofwel worden afgewezen puur op grond van leeftijd (discriminatie), ofwel middels jarenlange wachtlijsten een beginseltoestemming (BT) worden onthouden.

De motie van de Tweede Kamerleden Azough, Wolfsen, Teeven en De Wit waarin de regering wordt opgeroepen het adoptie programma te versterken om knelpunten zoals beperkingen van aantallen BTs, het ontbreken van een onafhankelijk klachten orgaan, weigerende vergunninghouders, te hoge doorlooptijden etc. worden onderzocht en eventueel op te lossen (motie nr 17, bij wetsvoorstel 30 551, juni 2007) en die door de Tweede Kamer is aangenomen, is nog altijd niet uitgevoerd. De kunstmatige beperkingen lijken met de huidige voorstellen alleen nog maar sterker te worden en interlandelijk adoptabele kinderen worden daarmee een kans op een toekomst ontnomen.

Rol Justitie bij adoptie, adoptie onderbrengen bij Jeugd & Gezin?

Overeenkomstig het Haags Adoptieverdrag heeft de Centrale Autoriteit (CA) een faciliterende rol bij adoptie en dient de CA daarbij voortvarend te werk te gaan. In de praktijk zien wij daar weinig van terecht komen. Daar waar buitenlandse Centrale Autoriteiten (Litouwen) aangeven niet met agencies (zoals onze vergunninghouders) te willen werken om te voorkomen dat er verdiend wordt aan adoptie, weigert de CA een dergelijk contact te aanvaarden en dossiers rechtsstreeks door te zenden.

Daar waar een vergunninghouder goede en zorgvuldige afspraken maakt met een officiële, lokale adoptieorganisatie omdat de vergunninghouder in dat land zelf niet actief mag zijn (door dat land ge-eist om te voorkomen dat een vergunninghouder zelf op zoek gaat naar kinderen), zien we hoe onze CA op basis van onjuiste of verkeerd geïnterpreteerde informatie, bemiddeling door deze vergunninghouder op dat land (Zambia) tegenwerkt.

Ook zien we hoe door een gebrek aan afstemming tussen CA en de IND, het aanvragen van een MVV onnodig wordt vertraagd. Hoe door het her-indelen van de districten voor gezinsonderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming extra bestuurslagen en extra wachttijden ontstaan, zonder dat overigens de kwaliteit van de gezinsonderzoeken daardoor stijgt. De hoeveelheid bureaucratie stijgt helaas wel.

Door de strikt juridische focus die gehanteerd wordt binnen de afdeling die zich bezighoudt met “preventie, jeugd en sancties” waar onze centrale Autoriteit resorteert, lijkt het belang van het kind om te kunnen opgroeien in een gezin volledig ondergesneeuwd.

Het is daarom ons inziens noodzakelijk dat de aandacht verschuift van “zich kunnen verantwoorden” naar “zich verantwoordelijk voelen voor het lot van kinderen”. Wij stellen dan ook voor om het onderwerp “adoptie” onder te brengen bij het ministerie voor Jeugd & Gezin, danwel het Ministerie voor Sociale Zaken, zodat het welzijn van het en kind en zijn plaats in een gezin weer *echt* centraal zal staan.

Over de BZA

De BZA is een belangenvereniging van en voor adoptieouders die adoptie nastreven via deelbemiddeling. De BZA probeert dit d.m.v. van advies en onderling contact, dit op zo zuiver mogelijk wijze te laten geschieden. De BZA bestaat nu 15 jaar, en telt op dit moment ca. 1500 leden.